

Sygn. akt IV U 268/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Katarzyna Antoniak	
Protokolant st. sekr. sąd. Marta Żuk	

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 czerwca 2016r. w S.

odwołania A. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 15 stycznia 2015r., znak: (...)

w sprawie A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo A. J. do emerytury pomostowej od 1 listopada 2014r.

Sygn. akt: IV U 268/15 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 15 stycznia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych odmówił A. J. prawa do emerytury pomostowej na podstawie art.4 ustawy o emeryturach pomostowych wskazując, że po 31 grudnia 2008r. nie wykonywała ona prac w szczególnych warunkach ani w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 tej ustawy, a także na podstawie art.49 ustawy o emeryturach pomostowych podnosząc, że nie wykazała okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Podniósł, że do tego ostatniego okresu nie zaliczył okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1987r. do 31 grudnia 2007r., gdyż płatnik składek nie potwierdził, że w w/w okresach wykonywała ona pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, a zgodnie z art.51 tej ustawy płatnik zobowiązany jest do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nadto organ rentowy wskazał, że ubezpieczona udowodniła staż ubezpieczeniowy w wymiarze 31 lat, 8 miesięcy i 1 dzień, z czego okresy składkowe wynoszą 30 lat i 1 miesiąc, a okresy nieskładkowe 9 miesięcy i 1 dzień, w tym staż pracy w szczególnych warunkach w myśl art.4 ustawy o emeryturach pomostowych w wymiarze 19 lat, 11 miesięcy i 2 dni (decyzja z 15 stycznia 2015r. k.37-39 akt emerytalnych).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła A. J. wnosząc o jej zmianę i ustalenie jej prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że decyzja organu rentowego jest nieczytelna, gdyż z jednej strony organ rentowy

uznaje jej okres pracy w szczególnych warunkach w myśl art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, a jednocześnie nie uznaje tego okresu w myśl art.49 tej ustawy nie wskazując, czy powinna udowodnić okresy pracy w szczególnych warunkach przed 1 stycznia 1999r. oraz po 31 grudnia 2008r. (odwołanie k.1-2 akt sprawy)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.4-5 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona A. J. w dniu 23 października 2014r. ukończyła 55. rok życia. W dniu 24 listopada 2014r. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury pomostowej (wniosek o emeryturę pomostową z 24 listopada 2014r. k.1-5 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do dokumentów organ rentowy ustalił, że ubezpieczona udowodniła staż ubezpieczeniowy w wymiarze 31 lat, 8 miesięcy i 1 dzień, z czego okresy składkowe stanowią 30 lat i 11 miesięcy, a okresy nieskładkowe stanowią 9 miesięcy i 1 dzień. Nadto organ rentowy ustalił, że ubezpieczona udowodniła staż pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art.4 ustawy pomostowej w związku z art.32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wymiarze 19 lat, 11 miesięcy i 2 dni, a to z tytułu zatrudnienia w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w W. na stanowisku pielęgniarki instrumentariuszki w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych w Szpitalu (...) w W. na przestrzeni okresu od 1 sierpnia 1987r. do 31 grudnia 2007r. (świadczenie pracy i świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 2 października 2014r. wystawione przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. k.7-8 akt emerytalnych za wnioskiem z 6 października 2014r.). Ponadto organ rentowy ustalił, że praca wykonywana przez ubezpieczoną na stanowisku pielęgniarki w powyższym zakładzie pracy nie stanowi pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a ponadto ubezpieczona nie wykonywała takiej pracy po 31 grudnia 2008r. Mając na uwadze powyższe ustalenia zaskarżoną decyzją z 15 stycznia 2015r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury pomostowej (decyzja z 15 stycznia 2015r. k.37-39 akt emerytalnych).

Ubezpieczona była zatrudniona w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w W. od 1 sierpnia 1987r. do 31 grudnia 2007r. w pełnym wymiarze czasu pracy (świadczenie pracy z 31 grudnia 2007r. k.7 akt emerytalnych za wnioskiem z 6 października 2014r.).

Ubezpieczona jest z zawodu pielęgniarką i na takim stanowisku została zatrudniona w Szpitalu (...) w W. wchodzącym w skład Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w W. (ówcześnie Zespół (...) w W.) początkowo – od 1 sierpnia 1987r. na okres stażowy (umowa o pracę z 31 lipca 1987r. k.12 akt osobowych), a następnie – od 1 października 1987r. na czas nieokreślony (umowa o pracę na czas nieokreślony z 30 września 1987r. k.14 akt osobowych). Ubezpieczona zatrudniona została na stanowisku pielęgniarki instrumentariuszki w ramach zespołu operacyjnego – bloku operacyjnego i zgodnie z Regulaminem pracy instrumentariuszki (na k.12 akt osobowych) do jej obowiązków należało każdorazowe przygotowanie sali operacyjnej do zabiegu operacyjnego i instrumentowanie w czasie trwania tego zabiegu. W okresie zatrudnienia ubezpieczonej w Szpitalu (...) w W. funkcjonowały dwa oddziały zabiegowe – oddział chirurgiczny i oddział ginekologiczno-położniczy. Ubezpieczona nie była przypisana do żadnego z w/w oddziałów. Oba wymienione oddziały posiadały swój blok operacyjny, każdy z nich był w gotowości przez 24 godziny. Na bloku odbywały się zabiegi planowe do godziny 15 i zabiegi nagłe – ze wskazań życiowych (ranni z wypadków, osoby do trepanacji czaszki, resekcji). Jeżeli była taka potrzeba w razie nagłego wypadku odwoływano zabiegi planowe. Ubezpieczona brała udział w zabiegach planowych, a jeżeli wystąpiła potrzeba nagłego zabiegu wówczas asystowała przy zabiegu nagłym. Na zmianie były dwie pielęgniarki instrumentariuszki - po jednej na każdy blok. W ramach oddziału ginekologii za nagły przypadek uważane było cesarskie cięcie. W późniejszym okresie blok chirurgiczny i ginekologiczny zostały połączone, przy czym wyodrębniona pozostała sala do cięć cesarskich. Sale i sprzęt na bloku operacyjnym musiały być stale przygotowane do zabiegów. Pielęgniarka instrumentariuszka na swojej zmianie musiała liczyć się w wezwaniem w każdej chwili do nagłego przypadku i być gotową do instrumentowania przy takim zabiegu. Z upływem czasu ilość nagłych przypadków zwiększała się, zdarzały się również sytuacje wzywania instrumentariuszki z domu do nagłego przypadku. Ubezpieczona pracowała w systemie 12-godzinnym tzn. pracowała

w dzień przez 12 godzin, następnie miała noc i dzień wolny, po czym przychodziła do pracy na 12 godzin na noc, a potem miała dwie doby wolne (zeznania świadków: E. W. k.33-33v i M. M. k.33v-34 oraz zeznania ubezpieczonej k.34-34v i k.32v-33 akt sprawy). Stosunek pracy między ubezpieczoną a Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w W. został rozwiązany z dniem 31 grudnia 2007r. na mocy porozumienia stron (świadcstwo pracy k.7 akt emerytalnych za wnioskiem z 6 października 2014r.).

Następnie od 15 lutego 2008r. do 31 lipca 2009r. ubezpieczona była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pielęgniarki w (...) w S. (świadcstwo pracy z 31 lipca 2009r. k.9 akt emerytalnych za wnioskiem z 6 października 2014r.). Pensjonariuszami powyższego (...) były osoby starsze, ale nie ciężko przewlekle chore i leżące. Ubezpieczona zajmowała się podawaniem lekarstw pensjonariuszom, nadzorowała ich stan zdrowia, w razie potrzeby kontaktowała się z rodziną pensjonariuszy. (...) nie zatrudniał na stałe lekarza (zeznania świadka T. J. prowadzącego (...) k.25v akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. J. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.4 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j.: Dz.U. z 2015r., poz.965 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.,
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat,
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet o co najmniej 60 lat dla mężczyzn,
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art.5-9 i art.11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy lub w art.32 i art.33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
- 6) po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3,
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Analizując okoliczności sprawy w świetle powyższego uregulowania Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczona nie spełnia wszystkich określonych w nim warunków nabycia prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy zasadnie wskazał, że niespełniona została przez ubezpieczoną przesłanka określona w pkt 6 powyższego uregulowania ,tj. wymóg wykonywania po 31 grudnia 2008r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy. Należy wskazać, że art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych zawiera autonomiczną (w stosunku do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) definicję prac wykonywanych odpowiednio w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze, a zamknięty katalog tych prac zamieszczony został w załączniku nr 1 i nr 2 do powyższej ustawy. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu wynika, że po rozwiązaniu z dniem 31 grudnia 2007r. stosunku pracy z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w W., od 15 lutego 2008r. do 31 lipca 2009r. ubezpieczona zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w S. na stanowisku pielęgniarki. Jednakże - jak wynika z wiarygodnych zeznań świadka T. J. prowadzącego powyższy dom opieki - nie jest on (dom opieki) przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie dzieci i młodzieży lub dorosłych. W tych okolicznościach pracy ubezpieczonej w (...) w S. nie można zaliczyć do pracy personelu sprawującego opiekę nad mieszkańcami domów opieki społecznej dla przewlekle psychicznie chorych,

niepełnosprawnych intelektualnie dzieci i młodzieży lub dorosłych, zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 200r. o pomocy społecznej, o której mowa w pkt 22 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, zawierającego wykaz prac w szczególnym charakterze.

Dalsza analiza okoliczności sprawy prowadzi natomiast do wniosku, że ubezpieczona spełniła przesłanki do nabycia emerytury pomostowej na podstawie art.49 w zw. z art.4 ustawy o emeryturach pomostowych. I tak zgodnie z art.49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3,
- 2) spełnia warunki określone w art.4 pkt 1-5 i 7 i art.5-12,
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009r.) miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3.

Odmawiając ubezpieczonej prawa do emerytury pomostowej na podstawie powyższego uregulowania organ rentowy wskazał, że ubezpieczona nie udowodniła, aby na dzień 1 stycznia 2009r. posiadała 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 przedmiotowej ustawy. W ocenie Sądu takie stwierdzenie organu rentowego okazało się błędne. Wprawdzie pracodawca ubezpieczonej ,tj. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w W. nie wystawił ubezpieczonej zaświadczenia o wykonywaniu przez nią pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, ale przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych ubezpieczonej oraz z zeznań świadków w osobach współpracowników ubezpieczonej, zatrudnionych tak jak ona na stanowisku pielęgniarek – instrumentariuszek wykazało, że w okresie zatrudnienia w Szpitalu (...) w W. (funkcjonującym w ramach SP ZOZ w W.) od 1 sierpnia 1987r. do 31 grudnia 2007r. ubezpieczona wykonywała pracę o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.3 powyższej ustawy, określoną w pkt 24 załącznika nr 2 do tej ustawy jako prace personelu medycznego w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych i anestezjologii w warunkach ostrego dyżuru. Niesporne jest, że we wskazanym okresie ubezpieczona zatrudniona była w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pielęgniarki – instrumentariuszki i z tego tytułu zaliczyć ją należy do personelu medycznego w zespole operacyjnym dyscyplin zabiegowych. Do obowiązków ubezpieczonej należało bowiem „instrumentowanie” przy zabiegach operacyjnych przeprowadzanych na blokach operacyjnych w ramach oddziału chirurgicznego i ginekologiczno-położniczego szpitala w W.. Rozstrzygnięcia wymagała natomiast kwestia, czy ubezpieczona pracowała w zespołach operacyjnych dyscyplin zabiegowych w warunkach ostrego dyżuru. Przepisy prawa, w tym ustawa o emeryturach pomostowych oraz załącznik nr 2 do tej ustawy nie definiuje pojęcia pracy w „warunkach ostrego dyżuru”. W przekonaniu Sądu przez prace w warunkach ostrego dyżuru należy rozumieć pracę, w której personel medyczny wykonuje świadczenia zdrowotne w trybie nagłym ,tj. ze wskazań życiowych, przy czym nie chodzi o stale - ciągle wykonywanie takich zabiegów (przypadki są nagłe, co nie oznacza, że występują non stop), ale o stałą gotowość do wykonywania takich zabiegów. W świetle powyższego, nie może być w ocenie Sądu wątpliwości, że praca ubezpieczonej na stanowisku instrumentariuszki, opisana w części poświęconej ustaleniom faktycznym, była wykonywana w warunkach ostrego dyżuru. Ubezpieczona pracowała na bloku operacyjnym, na którym wykonywane były zabiegi planowe, ale również wszystkie zabiegi nagłe. Szpital w W. nie posiadał odrębnego personelu do wykonywania tylko świadczeń w trybie nagłym i każda instrumentariuszka na swoim dyżurze oraz cały blok operacyjny w rozumieniu sprzętu (sali i narzędzi) musiał być gotowy do wykonywania zabiegów w trybie nagłym, które zawsze miały pierwszeństwo przed zabiegami planowymi. Taka stała gotowość do udzielania świadczeń w trybie nagłym wyczerpuje pojęcie pracy w warunkach ostrego dyżuru, a warunki takiej pracy niewątpliwie wymagają od osób ją wykonujących szczególnej odpowiedzialności i sprawności psychofizycznej, o której mowa w art.3 ust.3 ustawy o emeryturach pomostowych, zawierającym definicję pracy o szczególnym charakterze.

Reasumując uznać należało, że ubezpieczona spełnia na dzień 1 stycznia 2009r. przesłankę co najmniej 15 lat pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.3 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż wykonywała ją w okresie

od 1 sierpnia 1987r. do 31 grudnia 2007r. Dlatego mając na uwadze spełnienie przez ubezpieczoną również pozostałych przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej - określonych w art.49 w zw. art.4 ustawy o emeryturach pomostowych - na podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że A. J. przysługuje prawo do emerytury pomostowej od 1 listopada 2014r. ,tj. od miesiąca zgłoszenia przez ubezpieczoną wniosku o to świadczenie.